

Nr 203.

Av herr **Holmström m. fl.**, *angående provisoriskt pensionstillägg till pensionerade f. d. beställningshavare på försvarsväsendets reservstater.*

I samband med 1914 års härordning upprättades reservstater för armén och för marinen, av vilka den senare jämlikt 1925 års riksdags beslut numera är avvecklad. Enligt 1942 års försvarsbeslut finnas nu inom försvarsväsendet arméns reservstat för officerare och underofficerare, för fältläkarkåren och för fältveterinärkåren, kustartilleriets reservstat och flygvapnets reservstat. Ändamålet med dessa reservstater är huvudsakligen att anskaffa det för fyllande av mobiliseringsbehovet erforderliga antalet erfarna, tjänstevana och tjänstedugliga officerare, underofficerare och civilmilitära beställningshavare för en mindre kostnad än den, som är förbunden med motsvarande ökning av de aktiva personalkårerna.

Enligt nuvarande bestämmelser, vilka i stort sett varit gällande alltsedan reservstaterna upprättades, är personal å reservstat skyldig att tjänstgöra i krig och då värnpliktiga eljest tagas i anspråk för rikets försvar eller säkerhet eller för fullgörande av beredskapsövning samt dessutom i fred 90 dagar för varje under tjänstetiden infallande hel treårsperiod.

I likhet med vad som varit fallet beträffande övriga befattningshavare i statens tjänst har reservstatspersonalen under olika tider haft olika löne- och pensionsförmåner. Enligt bestämmelser i kungörelsen den 24 september 1943, nr 479, vilka ännu gälla, uppgå löneförmånerna för personalen å reservstat till omkring 60 % av lönen å A-ort för motsvarande personal å aktiv stat enligt det före den 1 juli 1947 gällande militära avlöningsreglementet. Å lönerna utgå rörligt tillägg och kristillägg enligt de före den 1 juli 1947 för personal å aktiv stat gällande grunderna.

Efter inträde i pensionsåldern utgår pension, som intill den 1 juli 1947 varit olika för samma tjänstegrad, beroende på vid vilken tidpunkt pensioneringen ägt rum. I allmänhet har pensionen utgått med omkring 90 % av reservstatslönen vid tiden för avgången. Närmast före de regleringar, som trädde i kraft den 1 juli 1947, var nyaste reservstatspensionen omkring 80 % av motsvarande pension på aktiv stat.

I sitt utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till 1947 års riksdag angående reglering av vissa tjänste- och familjepensioner m. m. erinrade

bankoutskottet om att pensionsavgångna f. d. reservstatsofficerare och reservstatsunderofficerare åtnjuta pensioner efter äldre, nyare och nyaste grunder samt om att den vid samma riksdag behandlade nya löneregleringen icke omfattade reservstatspersonalen. Till följd härav skulle icke heller 1947 års allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen bliva tillämpliga på denna personal. Med hänsyn härtill hemställde utskottet, att de äldre och nyare reservstatspensionerna skulle uppbringas till nivån för de nyaste pensionerna. Riksdagen biföll denna hemställan. Närmare bestämmelser om dessa pensioner finnas i kungörelse angående omreglerade tjänste- och familjepensioner m. m. den 30 juni 1947 (nr 657). För närvarande utgår rörligt tillägg med 12 % på dessa pensioner.

Vid en förbättring av löner och pensioner för personal på aktiv stat har i allmänhet en motsvarande reglering av reservstatspersonalens förmåner ägt rum. Då såsom förut är nämnt en sådan reglering icke genomfördes vid 1947 års riksdag, har nämnda personal i pensionshänseende kommit i en ogynnsam ställning i jämförelse med andra f. d. statliga befattningshavare. Oavsett rörligt tillägg och kristillägg har reservstatspersonalen icke blivit delaktig av den kompensation för dyrtid m. m., som genom 1947 års pensionsregleringar kommit övriga motsvarande pensionärer till del. Som exempel härpå kan nämnas, att efter den 1 juli 1947 är pensionen för en kompaniofficer i högsta löneklassen på reservstat blott 67 % av pensionen för en kapten på aktiv stat, om denne ej fyllt 67 år, och 74 %, om han fyllt 67 år, under det att reservstatspensionen före den 1 juli 1947 var 79 % av motsvarande pension på aktiv stat.

Nedanstående tabell utvisar de olika årliga pensionsbeloppen för några f. d. beställningshavare i högsta löneklass.

<i>Före 1/7 1947</i>	<i>Aktiv stat</i>		<i>Reservstat</i>
	Kronor		Kronor
Fanjunkare, resp. underofficer	3 312		2 532
Kapten, resp. kompaniofficer	5 712		4 500
Major	6 648		5 472
 <i>Efter 1/7 1947</i>	<i>Före 67 år</i>	<i>Vid 67 år</i>	
Fanjunkare, resp. underofficer	5 112	4 320	3 084
Kapten, resp. kompaniofficer	8 364	7 572	5 472
Major	9 564	8 772	6 648

Å pensionerna utgingo under andra kvartalet 1947 rörligt tillägg och kristillägg med tillsammans 36 %. Fr. o. m. 1 juli 1947 utgår rörligt tillägg med 12 %.

För beställningshavare med 50 års pensionsålder minskas pensionens grundbelopp med 168 à 204 kronor per år.

Hithörande spörsmål behandlas även i 1945 års försvarskommittés betänkande den 25 november 1947. Kommittén erinrar om att chefen för finansdepartementet i propositionen 333/1946 angående allmän löneroglering för befattningshavare i statens tjänst m. fl. uttalat, att det synes skäligt, att den militära personal, som åtnjöte avlöning med belopp, som satts i viss relation till de för aktiv personal fastställda beloppen, finge vid genomförandet av 1945 års lönekommittés förslag komma i åtnjutande av motsvarande avlöningsförbättring, som den aktiva personalen erhöle. I 1947 års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 26) erinrade chefen för försvarsdepartementet om att avlöningsförmåner till personal å reservstat bestämts under visst hänsynstagande till de avlönings- och pensionsförmåner, som utgingo till personal på aktiv stat, och att det därför kunde övervägas att vidtaga förbättringar även i fråga om reservstatspersonalens avlöningsvillkor. Departementschefen utgick dock från att frågan om reservstatsinstitutionen i sin helhet komme att bli föremål för överväganden inom försvarskommittén. Denna åter anser, att frågan om en justering av reservstatspersonalens förmåner lämpligen bör hänskjutas till ovannämnda lönekommitté.

Då under sådana förhållanden någon reglering av ifrågavarande personals pensionsförmåner icke kan väntas bli föremål för statsmakternas prövning förrän tidigast under år 1949, synes det oss angeläget, att berörda personal i avvaktan på dylik prövning tillerkännes provisoriskt pensionstillägg. Vi erinra härvid om att genom beslut av 1946 års riksdag flertalet befattningshavare i statens tjänst tillerkändes provisoriskt lönetillägg under budgetåret 1946/47 i avvaktan på den då väntade lönerogleringen.

För att en underofficers reservstatspension skall komma i samma relation till motsvarande pension på aktiv stat som före den 1 juli 1947 erfordras en höjning av den förres pension med 242 kronor om året. Motsvarande belopp för en kompaniofficer i högsta löneklassen är 510 kronor och för en major 545 kronor. Vid beräkning av de angivna beloppen förutsattes att pensionärerna på aktiv stat uppnått 67 års ålder. I annat fall skulle de erforderliga höjningarna bli ännu större. Med hänsyn härtill synes det årliga provisoriska pensionstillägget lämpligen böra bestämmas till 300 kronor för pensionerade underofficerare och till 400 kronor för pensionerade officerare och deras vederlikar. Då det här endast är fråga om en provisorisk anordning, synes det ej behövt att ha särskilda bestämmelser för de f. d. beställningshavare, som ej fyllt 67 år.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte medgiva, att under budgetåret 1948/49 ett provisoriskt pensionstillägg må utgå till pensionerade f. d.

beställningshavare på försvarsväsendets reservstater med 300 kronor till underofficerare och med 400 kronor till officerare och deras vederlikar för år räknat.

Stockholm i januari 1948.

Nils Holmström.

T. G. v. Seth.

Walter Sundström.

Greta Möller.

Edvin Jacobsson
i Igelsbo.

C. Oscar Nolin.

Folke Kyling.
